

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **HAMRENERGY s.r.o.**, IČ 28691237, se sídlem Břevniště 34, Hamr na Jezeře, zast. JUDr. Jakubem Hájkem, Ph.D., advokátem, se sídlem Václavské náměstí 832/19, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 6. 1. 2015, č. j. 59 Af 29/2014 - 121,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 3. 2014, č. j. 6282/14/5000-14203-711217, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj ze dne 18. 12. 2013, č. j. 1223321/13/2602-24802-505713, rozhodnutí ze dne 2. 9. 2013, č. j. 1006704/13/2602-24802-505713, rozhodnutí ze dne 2. 9. 2013, č. j. 1006750/13/2602-24802-505713, rozhodnutí ze dne 1. 10. 2013, č. j. 1063317/13/2602-24802-505713, rozhodnutí ze dne 25. 11. 2013, č. j. 1181587/13/2602-24802-505713 a rozhodnutí ze dne 30. 12. 2013, č. j. 1236509/13/2602-24802-505713, o zastavení řízení o žádostech žalobkyně o změnu metody výběru odvodu za elektřinu ze slunečního záření ve smyslu § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů“).

V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že poplatníkem odvodu je výrobce elektřiny, avšak povinnost odvod vypočítat, srazit a následně odvést finančnímu úřadu má plátce - provozovatel přenosové soustavy. Žalovaný upozornil, že orgány finanční správy nemají žádné zákonné prostředky, jak přimět plátce ke změně metody výběru odvodu. Řízení o žádostech o změnu metody výběru podaných poplatníkem finanční úřad v souladu s § 106 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“),

zastavil, přičemž se nezabýval meritorním projednáním otázky rdousícího efektu odvodu. Finanční úřad dostatečně vysvětlil důvody zastavení řízení, proto žalovaný odmítl námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o žádostech.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 6. 1. 2015, č. j. 59 Af 29/2014 – 121, žalobu proti uvedenému rozhodnutí o odvoláních zamítl. V odůvodnění konstatoval, že žádost o změnu metody výběru, podaná poplatníkem ve smyslu § 7g odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, je právně nepřijatelná, a proto finanční úřad řízení o žádostech zastavil v souladu s § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Uvedl, že zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů ponechává volbu způsobu úhrady odvodu zcela na plátcí, a pokud by finanční úřad uložil plátcí povinnost změnit metodu výběru, představovalo by to výkon státní moci v rozporu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Neshledal pochybení v postupu orgánů finanční správy, jež se nezabývaly namítaným rdousícím efektem odvodu a neprováděly za tímto účelem dokazování znaleckým posudkem předloženým žalobkyní. Krajský soud se rovněž nezabýval věcně konkrétními dopady odvodu za období od června 2012 do prosince 2012 do majetkové sféry žalobkyně. Krajský soud zdůraznil, že předmětem jeho přezkumu bylo naplnění podmínek pro zastavení řízení. Zmínil, že nebyl oprávněn zabývat se zákonností postupů finančního úřadu a žalovaného o stížnostech žalobkyně podle § 237 daňového řádu a žádostech o posečkání podle § 156 daňového řádu, jelikož tyto stížnosti a žádosti o posečkání byly podrobeny soudní kontrole v samostatných soudních řízeních. Krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

Proti rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V ní namítla, že se žalovaný, ani finanční úřad nezabývali jednotlivými skutečnostmi a námitkami vztahujícími se k zásahům odvodu do majetkové sféry stěžovatelky. Dále vytkla orgánům finanční správy, že plátcí nenařídily změnu metody výběru odvodu. V důsledku jednání orgánů finanční správy mělo dojít k protiústavnímu zásahu do majetkové sféry stěžovatelky. Stěžovatelka uvedené dovodila z postupu orgánů finanční správy, který měl být v rozporu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, podle kterého mají orgány finanční správy zajistit individuální přezkoumání dopadů odvodu na stěžovatelku. Soud měl nesprávně posoudit přípustnost žádosti o změnu metody výběru, když aproboval závěry žalovaného o zjevné právní nepřijatelnosti žádosti stěžovatelky. Výklad právní otázky soudem shledala stěžovatelka ústavně nekonformním, a proto nepřijatelným. Za protiústavní označila i skutečnost, že se soud vůbec nezabýval konkrétními námitkami k namítanému rdousícímu efektu srážky odvodu na stěžovatelku. Dále zdůrazňuje, že jednání soudu naplňuje znaky odeprání spravedlnosti, neboť soud „*nesplnil povinnost udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složit složitě*“, ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Stěžovatelka napadá i závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, jež krajský soud do svého rozsudku přejal, přičemž podle názoru stěžovatelky z uvedeného usnesení rozšířeného senátu vyplývá nemožnost bránit se individuálním dopadům odvodu do její majetkové sféry.

Žalovaný ve vyjádření uvedl, že řízení zastavil, neboť žádost byla právně nepřijatelná. Soudní přezkum se má proto zaměřit jen na skutečnosti vedoucí k zastavení řízení. Žalovaný zdůraznil, že nemá zákonné prostředky, jak donutit plátce odvodu ke změně metody srážky na metodu vybrání. Ztotožnil se závěry usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, jež vyloučil uložení povinnosti změnit metodu výběru odvodu plátcí. Žalovaný odmítl námitku stěžovatelky ohledně nedostatečného zjištění skutkového stavu. Uvedl, že z odůvodnění rozhodnutí jednoznačně vyplývají skutečnosti vedoucí k zastavení řízení. Rozsudek krajského soudu není podle žalovaného nepřezkoumatelný, ani nezákonný, a proto navrhl kasační stížnost zamítnout.

pokračování

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti stěžovatelka označila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.“

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

Kasační stížnost není důvodná.

Námítku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud zhodnotil jako nedůvodnou. Krajský soud vysvětlil na 8. straně rozsudku, že žádosti nebylo možno v řízení meritorně projednat, a proto postupovaly orgány finanční správy správně, jestliže neprováděly dokazování směřující k prokázání rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku. Ze stejného důvodu neprováděl dokazování rdousícího efektu ani krajský soud. Žalovaný i krajský soud podle Nejvyššího správního soudu dostatečně vysvětlili, že stěžovatelkou podané žádosti o změny metody výběru odvodu zjevně nebyly právně přípustné, a proto také nebylo nutné provádět důkazy směřující k prokázání rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud vypořádal s námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, a rovněž že přezkoumal důvody zastavení řízení. Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce, že v řízeních o žádostech nebylo dostatečně provedeno dokazování zhodnocení rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku. Žalovaný se vůbec nemohl věnovat přezkumu konkrétních dopadů odvodu na stěžovatelku, neboť rozhodnutí o zastavení řízení z důvodu § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu lze přezkoumat pouze z hlediska naplnění zákonných podmínek k zastavení řízení (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 3. 2005, č. j. 31 Ca 108/2004 – 35, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Afs 17/2003-52). Postup žalovaného aproboval i Ústavní soud např. v nálezu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II ÚS 2216/14, v němž uvedl, že „... Ústavní soud sice ustáleně judikuje, že opomenutí důkazu či nerychlostí návrhu, respektive námitky nedostatečně důkazní podloženosti výroku, mohou založit protiústavnost napadeného rozhodnutí, to však neplatí za situace, kdy předložené důkazy nemohou mít vliv na samotný výsledek řízení, neboť předmětná řízení vůbec nemohou tyto důkazy hodnotit.“

K námitce nesprávného právního posouzení přípustnosti žádostí stěžovatelky Nejvyšší správní soud uvádí, že žádost o změnu metody výběru odvodu je právně nepřípustná. Jedná se o podání, pro jehož vyřízení není v současném právním řádu právní opora. Ustanovení § 7g odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů nezakládá finančnímu úřadu oprávnění uložit plátcí povinnost změnit metodu výběru odvodu. Zdejší soud již dříve v usnesení

rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, zdůraznil, že „[d]ává-li zákon o podpoře plátci na výběr, zda solární odvod srazí, či vybere, pak je nemyslitelné, aby byl plátce, pod jehož majetkovou odpovědností je solární odvod do státního rozpočtu odváděn, nad rámec zákona nucen místo metody srážky zvolit metodu výběru.“ Jelikož zde nebyl dán souhlas plátce se změnou metody výběru odvodu, nemohly orgány finanční správy žádným způsobem plátce ke změně přinutit.

Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, uvedl, že „... je povinností správce daně vytvořit koordinované praktické postupy směřující v odůvodněných případech k výběru odvodu výběrem, nikoliv srážkou, ze strany plátce odvodu, a to s cílem umožnit daňovému poplatníkovi přístup k institutům posečkání, (...).“ Zdejší soud konstatuje, že uvedené závěry Ústavního soudu nelze vykládat tak, že by zakládaly orgánům finanční správy oprávnění k uložení povinnosti změnit metodu výběru odvodu, jak dovozovala stěžovatelka. Uložení takovéto povinnosti plátci by představovalo výkon státní moci v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou, že se orgány finanční správy a krajský soud dopustily odepření spravedlnosti. Zdejší soud odkazuje na své dřívější usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, v němž zdejší soud dospěl k závěru, že „[n]ejpřílehavějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce je za stávající právní úpravy institut prominutí daně.“ K odepření spravedlnosti nemohlo dojít za situace, kdy právní řád nabízí prostředky obrany proti rdousícímu efektu odvodu, a to prostřednictvím žádosti o prominutí daně. K závěrům obsaženým v usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, se vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, v němž dovodil, že „...obecné soudy nepopřely již dříve Ústavním soudem vyslovenou možnost žádat při "rdousícím" efektu o zmírnění následků "solárního odvodu". Ve svých rozhodnutích pouze upřesnily, jakým postupem se lze těchto eventuálních nároků domáhat, a podrobně uvedly, z jakých důvodů byl dosavadní postup výrobců elektrické energie z fotovoltaických elektráren chybný.“

Nejvyšší správní soud rovněž konstatuje, že důvodem pro zrušení rozsudku krajského soudu či rozhodnutí žalovaného nemůže být ani skutečnost, že rozhodnutí ministra financí ve smyslu § 260 daňového řádu nebylo dosud vydáno, neboť tato skutečnost nezakládala orgánům finanční správy oprávnění v rámci řízení o stěžovatelských žádostech uložit plátci povinnost změnit metodu výběru odvodu.

K dalším námitkám stěžovatelky Nejvyšší správní soud uvádí, že předmětem řízení o žalobě bylo toliko rozhodnutí o zastavení řízení o žádostech o změnu metody výběru odvodu s odkazem na § 7g odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Zdejší soud tedy není v tomto řízení o kasační stížnosti oprávněn zabývat se zákonností postupů soudu, respektive orgánů finanční správy vzhledem k řízením o žádostech o posečkání s úhradou odvodu.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný požadoval paušální náhradu nákladů ve výši 300 Kč v souvislosti s jedním úkonem právní služby, spočívajícím v písemném vyjádření ke kasační stížnosti, podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný dovodil, že má nárok na paušální náhradu nákladů na základě § 36 odst. 1 s. ř. s. a nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13. K návrhu žalovaného Nejvyšší správní soud konstatuje, že rovnost účastníků řízení podle § 36 odst. 1 s. ř. s.

pokračování

není nikterak narušena, pokud žalovanému správnímu orgánu není v soudním řízení správním, ve kterém měl plný úspěch, přiznána paušální náhrada nákladů řízení. Ve smyslu § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu náleží náhrada hotových výdajů účelně vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby advokátovi, přičemž nedohodnul-li se advokát s klientem na jiné paušální částce, činí tato částka 300 Kč za jeden úkon právní služby. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, „[z]ásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod naplňuje přiznání paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“ A contrario z citovaného nálezu Ústavního soudu vyplývá, že paušální náhradu nákladů nelze přiznat účastníku řízení, pokud by mu paušální náhrada nákladů nepříslušela ani při zastoupení advokátem. Taková situace zcela jednoznačně nastala v nyní posuzované věci. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 – 87, publ. pod č. 1260/2007 Sb. NSS, „(...) v případě, že v soudním řízení správním vystupuje jako účastník orgán veřejné správy v oboru své působnosti, není v zásadě důvodně vynaloženým nákladem, pokud se v takovém řízení nechá zastoupit. (...) Stejně tak Vrchní soud v Praze konstatoval, že povinnost správního úřadu jím vydané rozhodnutí hájit na soudě proti správní žalobě představuje samozřejmou součástí povinností plynoucí z běžné správní agendy. Nelze proto spravedlivě žádat na žalobci, aby bránil náklady, vzniklé tím, že správní úřad udělil k zastupování plnou moc advokátovi (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 1. 1998, č. j. 6 A 90/96 - 23).“ Ve smyslu citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu by žalovanému nemohla být přiznána paušální náhrada nákladů, pokud by byl zastoupen advokátem, a proto, ve smyslu citovaného nálezu Ústavního soudu, mu tato náhrada nemůže být přiznána ani v případě, že zastoupen není. Žádný z účastníků řízení tedy nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu